
Obsah

Předmluva k 1. vydání	11
Předmluva k 2. vydání	12
Předmluva k 3. vydání	13

HISTOLOGIE

Úvod	15
Předmět a význam histologie	15
I. Cytologie	18
1. Tvar a velikost buňky	19
2. Skladba buňky	20
3. Životní projevy buňky	30
II. Tkáně	34
I. <i>Tkáně epitelové</i>	34
II. <i>Pojiva</i>	45
III. <i>Krev</i>	56
IV. <i>Tkáň svalová</i>	60
V. <i>Tkáň nervová</i>	64
III. Systém nervový	72
A. <i>Nervstvo centrální</i>	72
1. <i>Mozeček</i>	72
2. <i>Mozeček</i>	77
3. <i>Mícha</i>	79
B. <i>Nervstvo periferní</i>	82
1. <i>Periferní nervy a ganglia nervová</i>	82
2. <i>Obvodová zakončení nervová</i>	84
IV. Smyslové orgány	85
1. <i>Orgán zraku — oko</i>	86
2. <i>Orgán sluchu a rovnováhy</i>	92
3. <i>Orgán chuti</i>	97
4. <i>Orgán čichu</i>	97

V. Srdce a cévy	98
1. Srdce	98
2. Cévy krevní	98
3. Cévy lymfatické	100
VI. Lymfatické orgány a slezina	100
1. Lymfatické uzliny	100
2. Slezina	103
3. Brzlík	104
VII. Žlázy s vnitřní sekrecí	106
1. Hypofýza	106
2. Nadledvina	108
3. Příštítná tělíška	109
4. Langerhansovy ostrůvky	109
5. Štítná žláza	109
VIII. Systém trávicí	110
1. Dutina ústní	110
2. Jazyk	111
3. Tonzily	112
4. Zuby	112
5. Jícen	114
6. Žaludek	115
7. Tenké střevo	116
8. Tlusté střevo	118
9. Játra	119
10. Pankreas	120
IX. Systém dýchací	121
1. Dutina nosní	121
2. Hrtan	122
3. Průdušnice a průdušky	122
4. Plíce	123
X. Systém močový	125
1. Ledvina	125
2. Vývodné cesty močové	129
XI. Pohlavní orgány	129
A. Mužské pohlavní orgány	129
1. Varle	129
2. Vývodné cesty pohlavní a žlázy k nim přidružené	130
B. Ženské pohlavní orgány	131
1. Vaječník	131
2. Vejcovod	133
4. Děloha	134
4. Pochva	137
XII. Systém kožní	138
1. Kůže	138
2. Kožní žlázy	141

HISTOLOGICKÁ TECHNIKA

Úvod	143
I. Histologická laboratoř	143
II. Mikroskop	145
1. Mechanická část mikroskopu	145
2. Osvětlovací zařízení	147
3. Optická část mikroskopu	143
4. Mikroskop binokulární	153
5. Zvláštní druhy mikroskopů	153
6. Mikroskopování	154
7. Ošetřování mikroskopu	158
III. Odběr materiálu pro histologické vyšetření	158
IV. Fixace	160
1. Pojem a účel fixace. Prostředky fixace	160
2. Fyzikální fixační prostředky	160
3. Chemické fixační prostředky	161
4. Metodika fixace	161
V. Hlavní druhy fixačních tekutin	162
1. Formol	162
2. Fixační tekutiny s kyselinou pikrovou	164
3. Fixační tekutiny se sublimátem	164
4. Ostatní fixační tekutiny	167
VI. Zalévání do parafínu	168
1. Princip zalévání do parafínu. Použití	168
2. Odvodňování	169
3. Prosyčení tkáně tekutinou rozpouštějící parafín	171
4. Prosyčení tkáně parafínem	172
5. Vlastní zalití	174
VII. Zalévání do celoidinu	179
1. Celoidin, jeho formy a vlastností, princip zalévání	180
2. Použití celoidinu	180
3. Příprava roztoků celoidinu	180
4. Postup zalévání	181
VIII. Zalévání do celoidin-parafínu	183
1. Princip zalévání do celoidin-parafínu a jeho použití	183
2. Zalévání do metylbenzoát (metylsalicylát)-celoidin-parafínu	183
3. Zalévání do celoidin-parafínu	184
IX. Zalévání do médií rozpustných ve vodě	184
1. Zalévání do želatiny	184
2. Zalévání do celodalu	184
3. Zalévání do vosků rozpustných ve vodě	184

X. Krájení tkáňových bloků	188
1. Mikrotom sáňkový	189
2. Mikrotom rotační	190
3. Mikrotom zmrazovací	191
4. Mikrotomové nože	194
5. Krájení na zmrazovacím mikrotomu	196
XI. Krájení parafinových bloků, lepení a napínání parafinových řezů	197
1. Krájení parafinových bloků	197
2. Nejčastější obtíže při krájení	197
3. Napínání a lepení parafinových řezů	200
4. Krájení parafinových bloků v sérii	203
XII. Krájení celoidinových bloků	204
XIII. Barvení	205
1. Důvody barvení	205
2. Druhy histologických barviv	206
3. Druhy barvení	206
XIV. Barvení parafinových řezů hematoxylin- eosinem	207
1. Příprava roztoků hematoxylinu a eosinu	207
2. Odparafinování	209
3. Vlastní barvení	210
4. Uzavírání (montování) obarvených řezů	210
XV. Uzavírání (montování) řezů do látek mísících se s vodou	213
1. Uzavírání do glycerínové želatiny	213
2. Uzavírání do sirupu z arabské gumy	214
3. Uzavírání do levulózového sirupu	214
4. Uzavírání do glycerínu	214
XVI. Barvení Weigert van Giesonovo	215
XVII. Barvení azanem	216
XVIII. Barvení oranž-eosinem a toluidinovou modří (Dominici)	217
XIX. Barvení Massonovými trichrómy	217
1. Barvení hematoxylin-erytrozin-šafránem (žlutý trichróm)	217
2. Modrý trichróm	218
3. Zelený trichróm	219
XX. Cytologická barvení	220
1. Barvení podle Heidenhaina	220
2. Znázornění mitochondrií	221
3. Jádrová barvení	221

XXI. Znázornění vazivových vláken	224
1. Barvení na kolagen	224
2. Barvení na elastiku	224
3. Znázornění retikula	226
XXII. Speciální metody histopatologické	228
1. Barvení na amyloid	228
2. Barvení bakterií v tkáňových řezech	230
3. Cytologické vyšetřování buněk v nátěrech	232
4. Rychlé zhotovování histologických preparátů z biopsií a nekropsií	233
XXIII. Metody neurohistologické	237
1. Barvení tigroidní substance	238
2. Barvení dřevných (myelinových) pochev	239
3. Impregnace nervových vláken	241
4. Znázornění neuroglie	249
XXIV. Zpracovávání tvrdých tkání	252
1. Odvápňování (dekalifikace)	252
2. Zhotovování výbrusů	253
XXV. Průkaz polysacharidů	254
1. PAS-reakce	254
2. Průkaz glykogenu	255
3. Reakce metachromatická	257
4. Exstinkce metylénovou modří (MBE-test)	258
5. Průkaz kyselých mukopolysacharidů	258
6. Barvení na hlen	259
XXVI. Průkaz lipidů	260
1. Barvení na tuk barvivy rozpustných v tucích	261
2. Průkaz fosfolipidů	262
3. Průkaz mastných kyselin podle Fischlera	264
4. Průkaz cholesterolu	265
XXVII. Průkaz enzymů	266
1. Enzymy a jejich vlastností. Odběr materiálu a fixace	266
2. Průkaz fosfatáz	268
3. Průkaz nespecifické esterázy	273
4. Průkaz dehydrogenázy kyseliny jantarové	275
XXVIII. Průkaz pigmentů	275
1. Průkaz hematogenních pigmentů	276
2. Průkaz melaninu	277
3. Průkaz lipofuscinu	279
4. Průkaz enterochromafinních granul	281
5. Průkaz adrenalinu a noradrenalinu	283
XXIX. Průkaz anorganických látek	284
1. Průkaz železa	284
2. Průkaz kalcia	285

XXX.	Mikrofotografie	285
	1. Mikrofotografický přístroj	287
	2. Postup při fotografování	288
	3. Negativní proces	291
	4. Pozitivní proces	291
	5. Barevná mikrofotografie	293
XXXI.	Ústojné roztoky	294
	<i>Literatura k dalšímu studiu . . . . .</i>	299
	<i>Rejstřík k „Histologii“ . . . . .</i>	300
	<i>Rejstřík k „Histologické technice“ . . . . .</i>	312
	<i>Obrazová příloha (64 stran)</i>	